

Bureau voor Archeologie Rapport 220

Stationsstraat 14, Abcoude, gemeente De Ronde Venen: een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen

Colofon

titel: Bureau voor Archeologie Rapport 220. Stationsstraat 14,
Abcoude, gemeente De Ronde Venen: een bureau- en
inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen

auteur: A. de Boer (KNA senior prospector)

datum: 23 september 2015

ISSN: 2214-6687

© Bureau voor Archeologie

Koningsweg 244 Utrecht

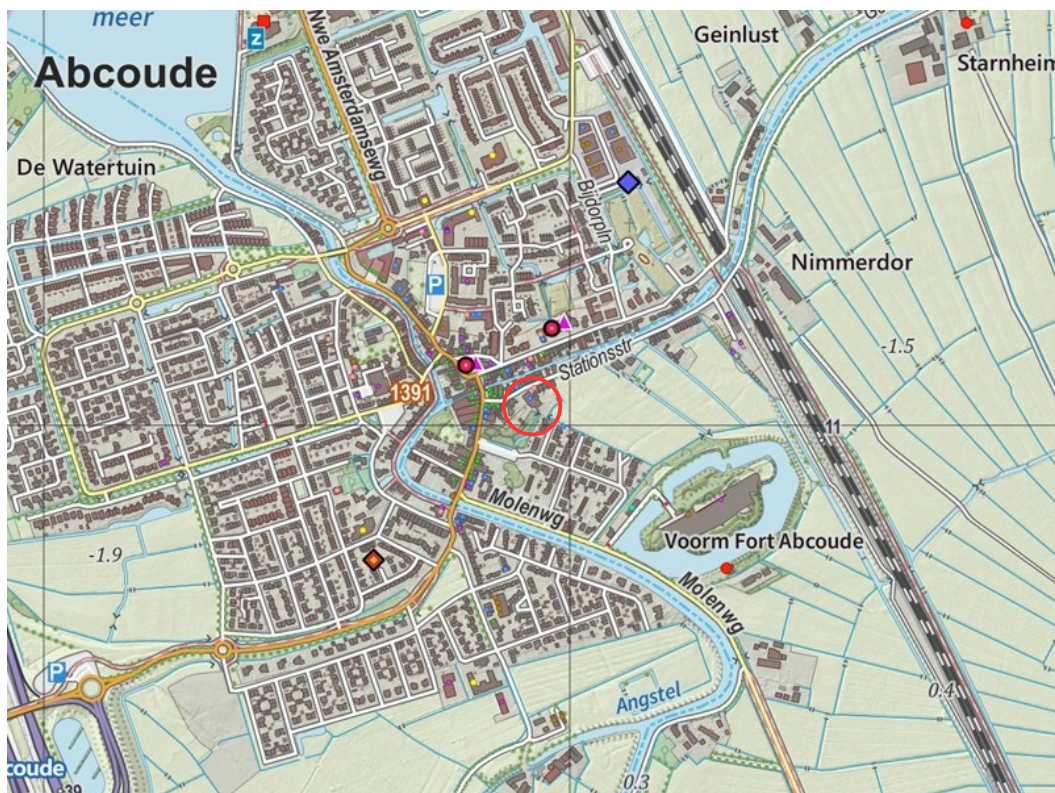
T 030 245 18 95

E info@bureauvoorarcheologie.nl

I <https://www.bureauvoorarcheologie.nl>

Administratieve gegevens

Projectnummer	2015070701
Provincie	Utrecht
Gemeente	De Ronde Venen
Plaats	Abcoude
Toponiem	Stationsstraat 14
Centrum locatie (m RD)	126.930; 476.040 (x; y)
Omvang plangebied	1.960 m ²
Kadastrale gegevens	Abcoude A 1501
ARCHIS onderzoeksmeldingsnummer	Bureauonderzoek: 3298064100 Booronderzoek: 3298567100
Soort onderzoek	een bureau- en inventariserend veldonderzoek in de vorm van boringen
Opdrachtgever	VanderHelm Milieubeheer BV Nobelsingel 2, 2652 XA Berkel en Rodenrijs
Uitvoerder	Bureau voor Archeologie, A. de Boer
Kaartblad	25G
Periode van uitvoering	Augustus 2015
Bevoegd gezag	Gemeente De Ronde Venen
Deskundige namens bevoegde overheid	Omgevingsdienst Regio Utrecht
Beheerder en plaats van documentatie	Provinciaal Depot Utrecht, Vlampijpstraat 87a, 3534AR, Utrecht

Figuur 1: Ligging van het plangebied (www.opentopo.nl).

Inhoudsopgave

	Samenvatting.....	6
1	Inleiding.....	7
	1.1 Doelstelling en vraagstelling.....	8
2	Bureauonderzoek.....	9
	2.1 Methode.....	9
	2.2 Huidige situatie en beoogde ingreep.....	9
	2.3 Aardkunde.....	10
	2.4 Bewoning en historische situatie.....	11
	2.5 Bekende archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden.....	11
	2.6 Gespecificeerde verwachting.....	16
3	Booronderzoek.....	18
	3.1 Methode.....	18
	3.2 Resultaten.....	18
	3.3 Interpretatie.....	19
4	Waardestelling en Selectieadvies.....	20
5	Conclusie.....	21
6	Advies.....	23
7	Literatuur.....	24
	Figuren.....	26
	Bijlage 1: Boorbeschrijvingen.....	40

Lijst met Figuren

Figuur 1: Ligging van het plangebied (www.opentopo.nl).....	3
Figuur 2: Stedenbouwkundige visie.....	7
Figuur 3: Luchtfoto.....	26
Figuur 4: Foto plangebied.....	26
Figuur 5: Achterzijde plangebied.....	27
Figuur 6: Plattegrond kelders. Het noorden is links.....	27
Figuur 7: Beddinggordelkaart (Cohen e.a. 2012). Met de groene kleur wordt de ligging van de Angstel beddinggordel weergegeven.....	28
Figuur 8: Bodemkaart (Alterra Wageningen UR 2012).....	28
Figuur 9: Geomorfologische kaart (De Lange e.a. 1969).....	29
Figuur 10: Hoogte-reliëfkaart op basis van het AHN2 (Kadaster en PDOK 2014). Met tekstlabels is de hoogteligging in meters t.o.v. NAP weergegeven..	30
Figuur 11: Kaart uit 1575 van Beeldsnijder (Beeldsnijder 1575).....	30
Figuur 12: Kaart uit (Dou en Brouckhuijsen 1647).....	31
Figuur 13: Kaart reproductie 18e eeuw (Bernard de Roy 1743).....	31
Figuur 14: Kadastrale minuut 1811 - 1832 (Kadaster 1811). Percelen 68 en 69 staan beschreven als 'huis en erf' en als 'huis en erf of bouwland'.....	32
Figuur 15: Bonnekaart 1881.....	32
Figuur 16: Bonnekaart 1920.....	33
Figuur 17: Topografische kaart 1949.....	33
Figuur 18: Foto uit de Stationsweg (nu Stationsstraat) te Abcoude, kijkend naar het plangebied, vermoedelijk 'villa Cincinatti'. Op de achtergrond het nog bestaande pand aan de Stationsstraat (rijksmonument 514637, uit 1870).	34
Figuur 19: Topografische kaart 1981.....	34
Figuur 20: Archeologische terreinen (rood), onderzoeken (blauw) en waarnemingen (geel) uit ARCHIS (ARCHIS - Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2015).....	35
Figuur 21: Verwachtingskaart kern Abcoude (De Boer e.a. 2010).....	36
Figuur 22: Beleidskaart van de gemeente (Kloosterman, Molenaar, en Rietkerk 2010).....	37
Figuur 23: Boorpuntenkaart met diepteligging top cultuurlaag (in rood). De cultuurlaag in boorprofiel 2 is waarschijnlijk verplaatst geweest en wordt daarom verder niet beschouwd (zie tekst).....	38
Figuur 24: Kabels en leidingen.....	38
Figuur 25: Schematische doorsnede van noord naar zuid door het plangebied..	39

Lijst met Tabellen

Tabel 1: Aardkundige waarden.....	10
Tabel 2: Bekende waarden in tot ca. 500 m van het plangebied.....	16

Samenvatting

Bureau voor Archeologie heeft een bureau- en booronderzoek uitgevoerd voor de ontwikkeling van een perceel aan de Stationsstraat 14 te Abcoude.

Het onderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van de KNA, protocollen 4002 en 4003. In het kader van het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd om tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied te komen.

In het plangebied staat een kantoorpand uit de jaren zeventig. Het voornemen is het pand te slopen en woningen te bouwen.

Het plangebied ligt in NOaA regio "Hollands Veengebied". In dit gebied heeft zich sinds de sluiting van het strandwallensysteem voor de West-Nederlandse kust een groot veenmoeras ontwikkeld vanaf circa 3000 jaar v. Chr. Tevens ligt het plangebied op de Angstel beddinggordel. Deze was actief vanaf 1000 jaar v. Chr. tot 460 jaar n. Chr. Op de Angstel kunnen archeologische resten uit de IJzertijd en recenter aanwezig zijn. De Angstel heeft zijn bedding ingesneden door het veenpakket tot in de top van het onderliggende dekzand. Op 17^e eeuws kaartmateriaal staat bebouwing in het plangebied ingetekend. Het is mogelijk dat funderingen van deze en nog oudere bebouwing in de ondergrond aanwezig zijn.

In het plangebied zijn zeven boringen geplaatst tot maximaal 395 cm -mv met het doel de bodemopbouw te verkennen. Hieruit blijkt dat in het plangebied de top van de beddingafzettingen ligt tussen 180 en 390 cm -mv (tussen -152 en -347 cm NAP). Hierop liggen oeverafzettingen en daarop twee omgewerkte pakketten. Het onderste omgewerkte pakket wordt geïnterpreteerd als een cultuurlaag die door bewoning sinds de Late Middeleeuwen is gevormd.

Het bovenste omgewerkte pakket wordt geïnterpreteerd als een 19^e en 20^e eeuwse slooplaag. In het bovenste omgewerkte pakket van 40 tot 180 cm dik worden geen behoudenswaardige archeologische resten verwacht. In het westen van het plangebied bevindt een rioleringscunet dat doorloopt tot 270 cm -mv. Onder het huidige pand uit 1970 bevinden zich twee kelders met onderzijde op naar schatting 2,5 m onder vloerniveau.

De cultuurlaag is op twee plaatsen intact: aan de noordzijde van het perceel en aan de zuidkant van het huidige pand. Mogelijk is ook onder het huidige pand, daar waar geen kelder aanwezig is, de cultuurlaag intact.

Bureau voor Archeologie adviseert bij de planvorming rekening te houden met archeologische waarden door graafwerkzaamheden dieper dan de top van het archeologisch niveau te vermijden. Dit is 80 cm -mv (-37 cm NAP) aan de noordzijde van het perceel en 150 cm -mv (-122 cm NAP) ten zuiden van het huidige pand. Als voorzien wordt dat graafwerkzaamheden tot in de cultuurlaag gaan, verdient het aanbeveling de archeologische waarde van het plangebied nader vast te stellen door het aanleggen van proefsleuven.

Dit onderzoek is met grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat toch archeologische resten worden aangetroffen bij de graafwerkzaamheden. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met artikel 53 van de Monumentenwet uit 1988. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente De Ronde Venen.

1 Inleiding

Bureau voor Archeologie heeft een archeologisch onderzoek uitgevoerd voor herontwikkeling van een terrein aan de Stationsstraat 14 te Abcoude.

Figuur 2: Stedenbouwkundige visie.

In het gebied geldt een vastgesteld archeologisch beleid.¹ Op de archeologische beleidskaart van de gemeente ligt het plan in Archeologisch Waardevol Gebied 2 (AWG2). Hier geldt een onderzoeksvrijstelling tot 50 m² voor bodemingrepen dieper van 30 cm.

Het plangebied heeft een oppervlak van ca. 1.960 m², zie fig. 2. De beoogde ontwikkeling leidt tot een bodemverstoring van naar verwachting meer dan 30 cm. Hiermee overschrijdt het plan de vrijstellingscriteria en geldt de verplichting om een onderzoek op de locatie uit te voeren.

Het onderzoeksgebied is een zone met straal van circa 500 m om de ontwikkeling heen.

In Nederland wordt voor het vaststellen van de archeologische waarde van een plangebied de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA versie 3.3) gehanteerd. Gemeenten kunnen hierop aanvullende uitvoeringskaders vaststellen. De gemeente De Ronde Venen heeft geen aanvullende uitvoeringskaders vastgesteld voor het uitvoeren van archeologisch

¹ (Kloosterman, Molenaar, en Rietkerk 2010)

vooronderzoek, noch zijn deze voor dit project afzonderlijk opgesteld. Dit onderzoek is gebaseerd op de criteria die in de KNA staan geformuleerd.

1.1 Doelstelling en vraagstelling

Het doel van het bureauonderzoek is het opstellen van een gespecificeerde archeologische verwachting. Het doel van het veldonderzoek is het controleren en verfijnen van de archeologische verwachting zodat een beslissing genomen kan worden over hoe met eventuele archeologische waarden rekening moet worden gehouden bij de voorgenomen werkzaamheden.

Het veldonderzoek is uitgevoerd als booronderzoek (IVO – O) heeft de verkennende vorm. Met het verkennende veldonderzoek wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Hiermee kunnen kansarme zones worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd.

De volgende onderzoeksvragen zijn in dit onderzoek gebruikt:

- Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?
- Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?
- Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?
- Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?
- Indien er (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:
 - Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?
 - Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?

2 Bureauonderzoek

2.1 Methode

Het bureauonderzoek is uitgevoerd in overeenstemming met de richtlijnen van de KNA 3.3, protocol 4002.²

In het kader van het onderzoek zijn kaarten, databases en literatuur geraadpleegd om tot een gespecificeerde archeologische verwachting van het gebied te komen. Eerst wordt het plan- en onderzoeksgebied vastgesteld en het onderzoek gemeld bij ARCHIS. Daarna wordt achtereenvolgens de aardkundige, archeologische en historische context van het te onderzoeken gebied bestudeerd. Deze gegevens leiden tot het opstellen van een gespecificeerde verwachting. In de gespecificeerde verwachting worden de mogelijk aanwezige archeologische waarden beschreven in termen van onder meer de diepteligging, omvang, ouderdom en conservering.

Genoemde stappen leidden tot onderhavig rapport en het openbaar maken van de resultaten bij Archis en het e-Depot voor de Nederlandse Archeologie.³ In de hierna volgende hoofdstukken worden de belangrijkste onderzoeksgegevens gepresenteerd.

2.2 Huidige situatie en beoogde ingreep

Het plangebied ligt in de gemeente De Ronde Venen, in de historische kern van de plaats Abcoude, aan de Stationsstraat 14.

De Stationsstraat loopt langs de noordzijde van het plangebied. Aan oost- en westzijde liggen bebouwde percelen. Aan de zuidzijde ligt grasland (fig. 3). In het plangebied staat het voormalige Rabobank kantoor dat dateert uit 1970 (fig. 4).⁴

Het plangebied heeft een omvang van 1.960 m². Het kantoor vormt de enige bebouwing en met een footprint van ongeveer 530 m². Aan de voorzijde van het kantoor zijn enkele parkeerhavens. Aan de achterzijde is een grotere parkeerplaats (fig. 5). De parkeerplaats achter is bereikbaar via een weg met slagboom langs de westzijde van het kantoor.

Onder het kantoor bevinden zich twee kelders met een oppervlakte van ongeveer 70 m² (voorzijde) en 100 m² (achterzijde). De diepte van de kelders is onbekend. Uitgaande van stahoogte in deze kelders waar onder meer de kluis was gevestigd, kan worden verondersteld dat de onderzijde van de kelders tot ongeveer 2,5 m onder vloerniveau reikt. Onder de rest van het kantoor bevinden zich funderingen, tot naar schatting 0,8 m diep.

De beoogde ingreep bestaat uit het slopen van het kantoor en het bouwen van een aantal woningen. De plannen zijn nog niet vast omlijnd. Het voorlopige uitgangspunt is om zes woningen te bouwen: drie aan de voorzijde van het perceel, en drie aan de achterzijde.

2 (CCvD 2013)

3 (Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed en Data Archiving and Networking Services)

4 (Kadaster 2013)

2.3 Aardkunde

De aardkundige gegevens staan samengevat in tabel 1. Het plangebied ligt in het Hollands veengebied. De top van de Pleistocene afzettingen ligt tussen 6 en 7 m -mv.⁵ In dit gebied heeft zich sinds de sluiting van het strandwallensysteem voor de West-Nederlandse kust een groot veenmoeras ontwikkeld vanaf circa 3000 jaar v. Chr.⁶ Door het plangebied loopt de Angstel Beddinggordel (fig. 7). Deze was actief vanaf 1000 jaar v. Chr. tot 460 jaar n. Chr. Op de Angstel zijn archeologische resten uit de IJzertijd en recenter bekend. De Angstel heeft zijn bedding ingesneden door het veenpakket tot in de top van het onderliggende dekzand.

In Dinoloket staan geen boorprofielen uit het plangebied. In de nabijgelegen weilanden staat ongeveer 50 m oostelijk van het plangebied wel een boorprofiel beschreven.⁷ Hieruit blijkt dat de eerste 3 m van het plangebied bestaat uit klei, dat ligt op zand. De pakketten worden gerekend de Formatie van Echteld. Waarschijnlijk betreft het dus oever- op beddingafzettingen van de Angstel beddinggordel.

Het plangebied ligt op zowel de bodemkaart als de geomorfologische kaart in de bebouwde kom (fig. 8 en 9). De weilanden bij het plangebied staan gekarteerd als leekeerdgronden in klei op een Rivier-inversierug.

In BISNederland staan geen boorprofielen in of nabij het plangebied beschreven.⁸

In het bodemloket staan geen onderzoeken in het plangebied geregistreerd.⁹ Bij de voormalige Milieudienst Noord-West Utrecht is een omgevingsrapportage opgevraagd op 14 januari 2010. Hieruit blijkt dat in het plangebied een smederij gevestigd is geweest (vanaf 1897, einddatum onbekend) en een schildersbedrijf (vanaf 1933 tot 1936).

Bron	Situatie plangebied, omschrijving
Geologie (fig. 7)	Het plangebied ligt op de Angstel beddinggordel Actief: 2857 BP tot 1577 BP (1000 v. Chr. Tot 460 n. Chr) Oudst bekende archeologische resten: IJzertijd Globale ligging top beddingzand: -3 m NAP
Bodemkunde (fig. 8)	Bebouwd: in de omgeving liggen pMn86w gronden: Leekeerdgronden in klei, profielverloop 3, 3+4 of 4. Op de analoge bodemkaart hebben deze gronden de toevoeging 'w': 15 à 40 cm moerig materiaal beginnend tussen 40 en 80 cm. De weilanden buiten de dorpskern hebben grondwatertrap II.
Geomorfologie (fig. 9)	Bebouwd; vlak naast 3K26 = Rivier-inversierug
AHN (fig. 10)	Het maaiveld ligt op 0,36 m NAP aan de noordzijde en loopt af: naar 0 m NAP in het centrale deel en -0,6 m NAP aan de zuidrand. Het grasland aan de zuidzijde ligt op -1,35 m NAP. Het plangebied lijkt dus opgehoogd.

Tabel 1: Aardkundige waarden.

⁵ (Dinoloket) boring B25G1117

⁶ (De Mulder 2003)

⁷ (Dinoloket) Boring B25G0900

⁸ (Alterra Wageningen UR 2012)

⁹ (Rijkswaterstaat Ministerie van Infrastructuur en Milieu)

2.4 Bewoning en historische situatie

Sinds de vorming van oeverafzettingen van de Angstel, ongeveer vanaf het begin van de IJzertijd, kunnen hier mensen op hebben gewoond. Nederzettingen uit deze en latere periodes tot aan de Middeleeuwen zijn echter in Abcoude (nog) niet aangetroffen.

Het dorp Abcoude wordt voor het eerste in de 11^e eeuw in een oorkonde als *Abecenwalde* vermeld.¹⁰ Waarschijnlijk is de nederzetting ontstaan uit enkele woonkernen die zijn samengesmolten. De kernen lagen op de plek waar kleine rivieren samenvloeiden.¹¹ Uit de Late Middeleeuwen dateert ook het kasteelterrein van Slot Abcoude dat nu een archeologisch monument is, ongeveer één kilometer ten zuiden van het plangebied.¹² Het kasteel is in de 13e eeuw gesticht als bisschoppelijke leen.¹³

Zeker is dat het plangebied in de 17e eeuw bebouwd is: op de kaart van Dou en Brouckhuijsen staat langs de huidige Stationsstraat een bebouwingslint afgebeeld (fig. 12). Hetzelfde geldt voor de 18^e eeuwse kaart van Bernard de Roy (fig. 13).

Dhr. Timmer van de Historische Kring Abcoude Baambrugge vermoed dat de volgende archiefbeschrijving betrekking heeft op de 18^e eeuwse bebouwing in het plangebied:¹⁴

“24-02-1757: De executeurs van het testament van Philips van der Ghiessen, Heer van Schotenvlieland zijn: Een plaatsje met deszelfs huijsinge en opstallen met mitsgaders ca. acht morgen. Zijnde dit alles naast en aan malkander gelegen in Abcouw op de Kaatsbaan. Wordende dit land in huure gebruikt bij Jan Rijkers en de plaats bij de Secretaris Hoogeveen (De Akerboom).”

Omstreeks 1873 werd in het plangebied een boerderij gebouwd (fig. 15). Vermoedelijk heeft de bouw van het Fort Abcoude (gebouwd tussen 1884 en 1887) de bedrijfsuitoefening van het boerenbedrijf bemoeilijkt waardoor het in de loop der tijd onrendabel werd.

De kadastrale minuut van begin 19^e eeuw kan nauwkeurig op de huidige topografie worden geprojecteerd. Daaruit blijkt dat in die periode aan de noordzijde bebouwing staat, vermoedelijk de genoemde boerderij met bijgebouwen (fig. 14).

In 1911 is in het plangebied “Villa Cincianatti” gebouwd (kaarten in fig. 16 en 17 en foto in fig. 18). In 1970 is het huidige kantoor van de Rabobank gebouwd (fig. 19).

2.5 Bekende archeologische en ondergrondse bouwhistorische waarden

Archeologische terreinen, waarnemingen en onderzoeksmeldingen staan weergegeven in fig. 20 en toegelicht in tabel 2. In fig. 21 en 22 staan uitsneden uit de verwachtingskaart en beleidskaart van de gemeente.

¹⁰ (Van Berkel 2006)

¹¹ (Carasso en Carasso-Kok 1985)

¹² Archeologisch terrein 69

¹³ (Blijdenstijn 2007)

¹⁴ Email 4 september 2015

Het plangebied ligt in de historische kern van Abcoude (archeologisch terrein 11.927). Op grond daarvan kunnen archeologische resten uit de Late Middeleeuwen en recenter aanwezig zijn.

Binnen het onderzoeksgebied vallen drie waarnemingen. Waarneming 31.430 betreft de vondst van funderingen van Kasteel Abcoude; zeer waarschijnlijk is deze waarneming fout geplaatst, en hoort deze ca. 1 km zuidelijker bij AMK terrein 69. De andere twee waarnemingen betreffen de toevalsvondst van laatmiddeleeuws aardewerk en een Romeinse munt (waarnemingen 43.137 en 43.151).

Voor kadeverbetering langs Het Gein, die direct ten noorden van het plangebied passeert is een bureauonderzoek uitgevoerd (onderzoek 35.806). Geadviseerd is om buiten de bebouwde kom van Abcoude een booronderzoek uit te voeren (onderzoek 46.957). Bij het booronderzoek is geen vindplaats aangetroffen. Wel is op grond van de intacte bodemopbouw een archeologische begeleiding aanbevolen (onderzoeken 63.145). Het resultaat van de begeleiding is niet beschikbaar.

Aan de overzijde van het Gein (honderd meter ten noorden van het plangebied) heeft een booronderzoek plaatsgevonden ter plaatse van Kerkstraat 11a-17d (onderzoek 15.887). De onderzoekers concludeerden dat het archeologische niveau volledig verstoord is en nader archeologisch onderzoek niet nodig is.

Bij de kerk van Abcoude aan het Kerkplein, ongeveer 100 m noordwestelijk heeft een archeologische begeleiding plaatsgevonden vanwege de vermoedde aanwezigheid van skeletmateriaal (onderzoek 47.380). Het skeletmateriaal was inderdaad aanwezig maar laag in verstoorde context.

Onderzoek 16.502 waarvan de melding door het plangebied loopt, betreft een bureauonderzoek voor de aanleg voor een drukriolering tussen Waver en Weesp. Door het plangebied loopt 'slechts' een verbindingslijn van twee onderzoeksvlakken en is voor het huidige onderzoek niet relevant.

Ook voor de kadeverbetering van polder Waardassacker is een bureauonderzoek uitgevoerd (onderzoek 16.502). De onderzoekers adviseerden een vervolgonderzoek in de vorm van boringen voor zones buiten de bebouwde kom van Abcoude.

Ongeveer 200 m ten noorden van het plangebied heeft een booronderzoek plaatsgevonden aan het Dr. Doornplein (onderzoek 44.285). Op grond van het ontbreken van archeologische indicatoren adviseren de onderzoekers geen vervolgonderzoek uit te voeren.

Bron	Omschrijving
Archeologische terreinen	11.927 - Abcoude - Centrum - Terrein van hoge archeologische waarde Terrein met sporen van bewoning uit de Late Middeleeuwen en recenter. Het betreft de dorpskern van Abcoude. Dit dorp is gebouwd rondom het punt waar de Angstel zich splitst in het Gein en de Holendrecht. Beschermd dorpsgezicht.
Waarnemingen	31.430 - Abcoude - Voormalig Kasteel Funderingen uit de Late Middeleeuwen. 43.137 - Abcoude - Molenweg en Jacob van Gaesbeeklaan Zilveren munt uit de Romeinse tijd. De munt is gevonden op de hoek van de Molenweg en de Jacob van Gaesbeeklaan, waar toen grondwerkzaamheden aan de gang waren. 43.151 - Abcoude - Gemeentehuis Grijsbakkend aardewerk en steengoed uit de Late Middeleeuwen. Oppervlakte vondst van achter het Gemeentehuis.
Vondstmeldingen	Geen.
Onderzoeksmeldingen	15.887 - Abcoude - Kerkstraat 11a-17d - booronderzoek Tijdens het veldonderzoek zijn acht boringen verricht. Vanwege de aanwezigheid van bebouwing, bodemverontreiniging, kabels en leidingen in het plangebied zijn de boringen niet in een grid gezet maar zo gelijkmatig mogelijk over het plangebied verdeeld. Tijdens het veldonderzoek zijn geen aanwijzingen gevonden voor vindplaatsen in het plangebied. De bodem is in vrijwel het gehele plangebied tot 1,0 m -mv verstoord. Gezien de verwachte diepteligging van archeologische resten binnen 70 cm -mv zullen eventueel aanwezige vindplaatsen volledig zijn aangetast door (sub)recente versterking van de bovengrond. De geplande bodemverstoring (0,75 cm -mv) blijft volledig binnen de reeds verstoorte bodemlaag. Op grond van het ontbreken van aanwijzingen voor de aanwezigheid van archeologische resten, de mate van bodemverstoring en de verstoringsdiepte van de geplande ingrepen wordt ten aanzien van het plangebied geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.¹⁵ 16.502 - Abcoude - drukriolering - bureauonderzoek Gemeente Abcoude gaat in de buitengebieden een drukriolering aanleggen.¹⁶ Uit het bureauonderzoek is gebleken dat de oudst bekende bewoning in het plangebied dateert uit de IJzertijd. Deze vondt plaats op de hoger gelegen oeverwallen bij Baambrugge, Weesp en Abcoude. Dit was echter van korte duur aangezien het gebied al snel te nat werd voor bewoning. Het duurde tot aan de Middeleeuwen voordat mensen zich weer gaan vestigen in het gebied. Vanaf de tweede helft van de 10e eeuw wordt een begin gemaakt met de ontginningen waarbij de bewoning op de oeverwallen plaatsvond. In de Nieuwe Tijd, vanaf de 17e eeuw, worden onder andere langs het Gein en de Angstel veelvuldig buitenplaatsen aangelegd. In Archis staan rondom het tracé diverse waarnemingen geregistreerd uit de IJzertijd, Middeleeuwen en Nieuwe Tijd. Daarnaast zijn tijdens eerder uitgevoerd onderzoek langs het Gein zeven nieuwe huisplaatsen aangetroffen. Het tracé bevindt zich volgens de IKAW nagenoeg volledig in een gebied met een hoge kans op het aantreffen van archeologische waarden. Dit wordt veroorzaakt door de aanwezige stroomgordels en de bijbehorende verhogingen in het landschap die potentiële bewoningsplaatsen zijn. Dit alles heeft geleid tot een verwachtingsmodel waarbij rekening gehouden dient te worden met, in mindere mate, het aantreffen van IJzertijd vlaknederzettingen en, in meerdere mate, met het aantreffen van middeleeuwse huisterpen

¹⁵ (Molenaar 2006)

¹⁶ (Jansen 2006)

Bron	Omschrijving
	en verhoogde huisplaatsen uit de Nieuwe Tijd. Vanwege deze bevindingen is geadviseerd om voor aanvang van de grondwerkzaamheden een archeologisch inventariserend veldonderzoek (IVO) uit te voeren in de vorm van een booronderzoek 20.188 - Abcoude - Rondje Waardassacker - bureauonderzoek Geadviseerd wordt een verkennend booronderzoek (IVO-1) uit te voeren in verschillende zones. Het rapport is niet beschikbaar.¹⁷ 35.806 - Abcoude - Kadeverbetering Het Gein, fase 4 - Het Gein - bureauonderzoek Vervolg op het kadeverbeteringsproject van onderzoek 14.422 uit 2006. Dit bureauonderzoek heeft als doel alle bekende informatie op een rij te zetten voor het gehele tracé van het Gein, van Driemond in het noorden tot Abcoude in het zuiden. In opdracht van Waternet.¹⁸ Voor wat betreft het eerste deel (Driemond tot de Velterslaan) worden de aanbevelingen van het onderzoek uit 2006 integraal overgenomen (zie onderzoeksnummer 19.356). Voor wat betreft het 2e deel (Velterslaan tot Abcoude): er wordt rekening gehouden met nederzettingen op de stroomrug van het Gein. Het gaat hierbij meest waarschijnlijk om vlaknederzettingen en huisterpen. Omdat huisterpen in principe circa 30 m in doorsnede zijn, wordt aanbevolen om langs het gehele traject om de 25 m een boring te doen. Deze karterende boringen dienen tot een diepte van 30 cm onder de geplande bodemingreep te worden gezet. Eventueel aangevuld met diepere boringen om het landschap beter in beeld te krijgen. 44.285 - Abcoude - Dr. Doornplein - booronderzoek Op 17 december 2010 is een Inventariserend Veldonderzoek Overig (IVO-O) uitgevoerd op een terrein aan het Dr. Van Doornplein te Abcoude. In het gespecificeerd archeologisch verwachtingsmodel is uitgegaan van een middelhoge verwachting voor wat betreft de mogelijke aanwezigheid van archeologische resten uit de ijzertijd, de Romeinse tijd, de middeleeuwen en de nieuwe tijd binnen het plangebied. Om de kans op het aantreffen van archeologische indicatoren zo groot mogelijk te maken zijn binnen het plangebied zes boringen gezet met behulp van een guts en een Edelmanboor met een diameter van 12 cm. Uit het met de guts verrichte onderzoek blijkt dat de top van de bodem binnen het plangebied uit een pakket recent vergraven venige klei bestaat waarvan de dikte varieert tussen 45 en 60 centimeter. Waarschijnlijk is dit pakket ontstaan tijdens het gebruik van het plangebied in de twintigste eeuw en is de plaatselijk grote dikte van dit pakket het gevolg van de aanleg van plantsoenen. Onder de verstoorde bovengrond is op de zuidelijke helft van het plangebied een pakket matig stevige, zwak humeuze klei aangetroffen. Het betreft een komafzetting die waarschijnlijk vanuit de Angstel is afgezet. Hierin zijn geen vegetatiehorizonten aangetroffen die samen zouden kunnen hangen met bewoningsactiviteiten in de ijzertijd. De dikte van dit pakket loopt uiteen van 40 tot 45 cm in de boringen 3 tot en met 4 tot 60 cm in de boringen 1 en 2. Hieronder zijn meer-afzettingen aangetroffen die uit matig slappe, venige klei bestaan. Onderin de boringen is matig grof zand aanwezig. Het betreft zeer waarschijnlijk stroomgordelafzettingen van de Angstel. In geen van de boringen zijn archeologische indicatoren aangetroffen die van voor de negentiende/twintigste eeuw dateren. Vegetatie-horizonten die samen zouden kunnen hangen met archeologische sporen, ontbreken eveneens. 45.018 - Abcoude - Amsterdamsestraatweg 38 - bureauonderzoek en booronderzoek Op grond van historisch kaartmateriaal blijkt dat de zuidzijde van het plangebied tenminste vanaf 1830 bebouwd is. De rest van het

¹⁷ (Akkerman en Brouwer 2007)

¹⁸ (Akkerman en Kluit 2009)

Bron	Omschrijving
	plangebied is in deze periode in gebruik als weiland en boomgaard. Op de Bonnekaart uit 1931 is deze situatie ongewijzigd. Het plangebied ligt grotendeels binnen het archeologische monument 11927, welk het historische centrum van Abcoude omvat. Binnen dit gebied geldt volgens de archeologische verwachtingskaart van de Abcoude een hoge archeologische verwachting. Uit de directe omgeving van het plangebied is een reeks archeologische waarnemingen geregistreerd, die uit de ijzertijd, de Romeinse tijd, de late middeleeuwen en de nieuwe tijd dateren. Op de plaatsen waar het booronderzoek kon worden uitgevoerd is geen diepgaande verstoring aangetoond. Onder de recente bouwvoor, die doorloopt tot 36cm à 86cm onder maaiveld, begint een kleilagenpakket waarin zich archeologische sporen zouden kunnen bevinden. In de bovenste kleilagen worden stukjes baksteen en houtskool aangetroffen. Onder het kleilagenpakket begint een natuurlijke zandlaag. Deze zandlaag begint gemiddeld rond de 1,90m onder maaiveld. In één boring (boring 1) werd deze laag pas op 2,50m onder maaiveld aangetroffen, mogelijk bevindt deze boring zich in een archeologisch spoor of een natuurlijke depressie. Tijdens het onderzoek bleek dat aan de zuidoost zijde van het terrein, onder het aanwezige tankstation, olietanks zijn ingegraven en onder de bebouwing, kelders aanwezig zijn. Aangezien beide verstoringen tot meer dan 2 meter onder maaiveld reiken, zijn op deze plekken waarschijnlijk geen tot weinig archeologische relevante resten meer intact. Op basis van de resultaten van dit onderzoek is geconcludeerd dat het plangebied behoudenswaardig is. Vandaar dat voor het niet verstoorde gedeelte een archeologisch vervolgonderzoek geadviseerd wordt in de vorm van proefsleuven.¹⁹ 46.957 - Abcoude - ACHG - Dijkverbetering Het Gein - booronderzoek Tijdens de veldonderzoeken die plaats hebben gevonden in het tracé zijn tien archeologische vindplaatsen aangetroffen. Ook zijn in het plangebied oeverafzettingen met daarin goed ontwikkelde bodems gevonden. Gezien de onderzoeksresultaten en de voorgenomen ingrepen in het plangebied, waarbij tot circa 1,5 m -mv (tot maximaal 2,0 m -mv) wordt gegraven, is geconcludeerd dat bij de uitvoering hiervan met zekerheid archeologische waarden zullen worden verstoord. Deze verstoring vindt uitsluitend plaats als gevolg van het graven van de teensloot (en het eventueel verleggen van leidingen in het kader van het graven van de teensloot); de overige werkzaamheden hebben geen effect op eventuele archeologische waarden in de bodem. Een mitigerende maatregel kan bestaan uit het niet graven van sloten op de plekken waar de archeologische vindplaatsen liggen. Wanneer dit niet mogelijk is, wordt het volgende aanbevolen voor de onderzochte delen van het plangebied. Voorafgaand aan het aanleggen van de sloten wordt aanbevolen om ter plekke van de archeologische vindplaatsen proefsleuven aan te leggen. Voor het gebied zonder archeologische vindplaatsen, maar met goed ontwikkelde, nog intacte oeverafzettingen wordt een passieve archeologische begeleiding aanbevolen; voor het gebied vanaf boring 41 tot en met boring 47, waar de oeverafzettingen zijn afgegraven, wordt in het kader van de voorgenomen bodemingrepen geen archeologisch vervolgonderzoek aanbevolen.²⁰ 47.380 - Abcoude - Kerkplein 45 - begeleiding Hoewel de verwachtingen voor het aantreffen van menselijk skeletmateriaal in onverstoorde contexten voorafgaande aan het onderzoek hoog was, zijn deze niet aangetroffen. De menselijke skeletresten bevonden zich in een verstoord context, namelijk een pakket ophogingsmateriaal. Het is dan ook niet aannemelijk dat zich in

19 (Grifioen 2011)

20 (Feiken, Nales, en Timmerman 2011)

Bron	Omschrijving
	de eerste meter beneden maaiveld nog onverstoorte archeologische resten ten zuiden van de kerk van Abcoude bevinden. ²¹ 63.145 - Abcoude - ACHG3 - 't Gein - begeleiding Onderzoeksgegevens niet beschikbaar. 64.274 - Abcoude - Amsterdamsestraatweg 38 - proefsleuvenonderzoek Onderzoeksgegevens niet beschikbaar.
Gemeentelijke kaart	Detail verwachtingskaart (fig. 21): Historische lintbebouwing en achtererven en/of tuinen. Beleidskaart (fig.22): Archeologisch Waardevol Gebied 2 (AWG2): onderzoeksvrijstelling plangebieden: tot 50 m2.
Bouwhistorische waarden	In het plangebied bevinden zich geen monumentale panden.

Tabel 2: Bekende waarden in tot ca. 500 m van het plangebied.

2.6 Gespecificeerde verwachting

Het plangebied ligt in NOaA regio “Hollands Veengebied”. In dit gebied heeft zich sinds de sluiting van het strandwallensysteem voor de West-Nederlandse kust een groot veenmoeras ontwikkeld vanaf circa 3000 jaar v. Chr. Tevens ligt het plangebied op de Angstel beddinggordel. Deze was actief vanaf 1000 jaar v. Chr. tot 460 jaar n. Chr. Op de Angstel zijn archeologische resten uit de IJzertijd en recenter bekend. De Angstel heeft zijn bedding ingesneden door het veenpakket tot in de top van het onderliggende dekzand.

De archeologische verwachting wordt als volgt gespecificeerd:

Niveau 1:

1. Datering: IJzertijd – Vroege Middeleeuwen.
2. Complextype: Onbekend.
3. Omvang: Huisplaatsen uit deze periode zijn 500 tot 2000 m² groot.
4. Diepteligging: De top van het archeologisch niveau wordt verwacht in de oeverafzettingen. Eventuele resten worden verwacht onder eventuele resten uit de Middeleeuwen en Nieuwe tijd, maar binnen -3 m NAP (top beddingafzettingen).
5. Gaafheid, conservering en verstoringen: De conservering van eventuele archeologische resten zal, voor zover deze niet zijn vergraven, gezien de hoge grondwaterstand, goed zijn.
6. Locatie: Hele plangebied.
7. Uiterlijke kenmerken: Archeologische nederzettingenresten manifesteren zich als een archeologische laag – een laag bestaand uit het oorspronkelijke sediment vermengd met indicatoren zoals bot-houtskool- en aardewerk fragmenten.

Niveau 2: Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd

1. Datering: Late Middeleeuwen – Nieuwe tijd.

²¹ (Hakvoort 2011)

2. Complextype: Funderingen en erven van bebouwing uit de Late Middeleeuwen en Nieuwe tijd.
3. Omvang: Huisplaatsen uit deze periode kunnen het hele plangebied omvatten.
4. Diepteligging: De top van het archeologisch niveau wordt verwacht in de oeversafzettingen van de Angstel, direct onder het oppervlak, of onder een 20^e eeuwse ophogingspakket.
5. Gaafheid, conservering en verstoringen: Door 20^e eeuwse bouwwerkzaamheden en de aanleg van kelders (Rabobank kantoor) is de ondergrond plaatselijk vergraven.
6. Locatie: Hele plangebied.
7. Uiterlijke kenmerken: Archeologische manifesteren zich als een archeologische laag – een laag bestaand uit het oorspronkelijke sediment vermengd met indicatoren zoals bot- houtskool- en aardewerk fragmenten. Daarnaast kunnen muren, funderingen, beerputten en dergelijke aanwezig zijn.

3 Booronderzoek

3.1 Methode

Het veldonderzoek is uitgevoerd zoals voorgeschreven in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie 3.3,²² in het bijzonder het hoofdstuk "protocol 4003 inventariserend veldonderzoek overig". Het veldonderzoek bestaat uit een booronderzoek (specificatie VS03).

Op basis van de grootte van het plangebied en de archeologische verwachting stonden vijf boringen gepland. Omdat twee boringen staakten zijn twee extra boringen geplaatst zodat het totaal op zeven komt. Deze zijn zo goed mogelijk verspreid over het gebied.

De boringen zijn gezet met het doel de bodemopbouw te verkennen. Met de verkenning wordt inzicht verkregen in de vormeenheden van het landschap, voor zover deze van invloed zijn op de locatiekeuze in het verleden. Hiermee kunnen kansarme zones worden uitgesloten en kansrijke zones worden geselecteerd.

De boringen zijn gezet met een 7 cm Edelmanboor en 3 cm guts tot op maximaal 395 cm -mv.

De opgeboorde grond is systematisch uitgelegd op een plastic zeil. Alle uitgelegde boorprofielen zijn gefotografeerd. De opgeboorde grond is onderzocht door deze te versnijden en te verbrokkelen. Hoewel niet het doel van de verkennende fase is wel gelet op archeologische indicatoren. De bodemtextuur en archeologische indicatoren zijn beschreven volgens ASB 1.1 van het NITG-TNO. In de ASB wordt onder meer de standaardclassificatie van bodemonsters volgens NEN 5104 gehanteerd.²³ De gegevens in het veld zijn digitaal geregistreerd in het programma PIM 3.1. De X en Y coördinaten van de boringen zijn ingemeten door middel van een GPS met WAAS en GLANOSS correctie met een nauwkeurigheid van 3 m.

3.2 Resultaten

De locatie van de boringen staat in fig. 23 weergegeven. Met de boorprofielen is een schematische doorsnede gemaakt die in fig. 25 staat weergegeven. De boorgegevens staan in Bijlage 1. Boringen 1 en 5 stuiten op een harde laag op respectievelijk 251 cm en 50 cm. De aard van de harde laag in boring 1 is onbekend. Boring 5 (op het achterste parkeerterrein) is gestuit op puin.

Het bodemprofiel bestaat op hoofdlijnen uit de volgende pakketten, diep naar ondiep:

pakket 1: Matig fijn zwak siltig kalkrijk zand. Dit pakket is aanwezig in boorprofielen 2, 3, 4 en 6. De top van het zandpakket ligt tussen 180 en 390 cm -mv (tussen -152 en -347 cm NAP).

pakket 2: Een pakket kalkrijke zandige klei met zandlagen. Dit pakket is aanwezig in alle boorprofielen behalve boorprofiel 5. De top van dit pakket ligt tussen 160 en 280 cm -mv (tussen -122 en -240 cm NAP).

pakket 3: Een doorwerkte humeuze kleilaag met antropogene bijmengingen: houtskoolbrokken of spikkels, fosfaat, baksteen, mortel en grind. In

²² (CCvD 2013)

²³ (Bosch 2008; Nederlands Normalisatie Instituut 1989)

boorprofiel 4 bevindt zich hierin een fragment roodbakkerd aardewerk, tweezijdig geglaazuurd (Nieuwe tijd). Dit pakket is aanwezig in boorprofielen 1, 2, 6 en 4. De top van dit pakket bevindt zich tussen 40 en 150 cm -mv. Het is 50 tot 310 cm dik.

pakket 4: Een pakket bestaande uit veen (tuinaarde), zand of klei met soms humeuze bijmenging. In boorprofielen 3, 4 en 7 bevinden zich fragmenten baksteen. De structuur van het materiaal is los. In boorprofiel 3 bevindt zich hierin een fragment van een pijpensteel van een kleipijp en een fragment ijzerdraad. Het pakket is 40 tot 180 cm dik.

Tot slot is sprake van pakket 5. Dit betreft een pakket zand van 170 cm dik dat alleen in boorprofiel 2 aanwezig is, zich bevindt tussen pakketten 2 en 3. Het pakket heeft geen bijmengingen.

3.3 Interpretatie

Het onderste pakket (**pakket 1**) wordt op grond van de textuur, de stratigrafische ligging en de landschappelijke ligging geïnterpreteerd als beddingafzettingen van de Angstel. Het zandige klei pakket dat hierop ligt (**pakket 2**) wordt op grond van de lithologie en stratigrafische ligging op de beddingafzettingen als oeverafzettingen behorende bij de Angstel geïnterpreteerd.

De textuur en de antropogene bijmengingen in **pakket 3** zijn kenmerkend voor gronden zoals deze door langdurig menselijk gebruik ontstaan. In boorprofiel 1 is de boring gestuit onder in de cultuurlaag – op 250 cm -mv. In dit pakket kunnen archeologische waarden aanwezig zijn die verband houden met de laatmiddeleeuwse (en recentere) bewoning van Abcoude.

Opmerkelijk is de aanwezigheid van het zandpakket (**pakket 5**) tussen pakketten 2 en 3 in, in boorprofiel 2. Omdat aan deze westzijde van het perceel een vrijeval riool en gasleiding liggen, is het aannemelijk dat het zandpakket is aangebracht in een cunet voor één van deze leidingen (fig. 24). De cultuurlaag op dit zandpakket (pakket 5) is waarschijnlijk eerst afgegraven, en na het plaatsen van de leiding en cunet zand weer teruggestort.

Pakket 4 wordt beschouwd als een 19e of 20e eeuwse sloop laag. De laag is dermate omgewerkt dat hierin geen behoudenswaardige archeologische resten worden verwacht.

Vanwege de ligging in de historische kern van Abcoude, waar op de oudste kaarten al bebouwing in het plangebied staat ingetekend, is het vrij zeker dat in het plangebied archeologische waarden aanwezig zijn. Echter, bij verschillende sloop- en bouwcycli hebben, vooral in de twintigste eeuw, diepe graafwerkzaamheden plaatsgevonden waardoor de kans bestaat dat de archeologische waarden niet meer intact zijn.

4 Waardestelling en Selectieadvies

Conform KNA 3.3 vormt een waardestelling (VS06) en selectieadvies (VS07) van vindplaatsen onderdeel van een standaardrapport (VS05). Waarschijnlijk bevindt zich in het plangebied een vindplaats uit de Late Middeleeuwen Nieuwe tijd. Er zijn echter onvoldoende gegevens beschikbaar om een waardestelling mogelijk te maken. Er is daarom geen selectieadvies opgesteld.

5 Conclusie

De onderzoeksvragen kunnen als volgt worden beantwoord:

- *Waaruit bestaan de voorgenomen bodemingrepen?*

De beoogde ingreep bestaat uit het slopen van het voormalige Rabobank kantoor en het bouwen van een aantal woningen. De plannen zijn nog niet vastomlijnd.

- *Wat is de landschappelijke ligging van het plangebied in termen van geomorfologie, geologie en bodemkunde?*

Het plangebied ligt in het Hollands veengebied op de Angstel beddinggordel. Uit het booronderzoek blijkt dat de top van de beddingafzettingen ligt tussen 180 en 390 cm -mv (tussen -152 en -347 cm NAP). Op hoofdlijnen liggen hierop oeverafzettingen en daarop twee omgewerkte pakketten. Het onderste omgewerkte pakket wordt geïnterpreteerd als een cultuurlaag die door bewoning sinds de Late Middeleeuwen is gevormd. Het bovenste omgewerkte pakket wordt geïnterpreteerd als een 19^e en 20^e eeuwse sloop laag.

- *Is sprake van een natuurlijke (intacte) bodemopbouw of is deze (deels) verstoord? Indien sprake is van verstoringen, wat is de diepte en omvang van de verstoring?*

In het bovenste omgewerkte pakket worden geen behoudenswaardige archeologische resten verwacht. Dit pakket is 40 tot 180 cm dik. Daarnaast bevindt ten westen van het plangebied een rioleringscunet dat doorloopt tot 270 cm -mv. Onder het huidige pand uit 1970 bevinden zich twee kelders met onderzijde op naar schatting 2,5 m onder vloerniveau.

- *Zijn er (aanwijzingen voor) archeologische waarden in het plangebied aanwezig, en zo ja, wat is naar verwachting de omvang, ligging, aard en datering hiervan?*

Op van 17^e eeuws kaartmateriaal staat bebouwing in het plangebied ingetekend. Het is mogelijk dat funderingen van deze en nog oudere bebouwing in de ondergrond aanwezig zijn. De kans op resten van bebouwing is het grootst aan de noordzijde, bij de huidige Stationsstraat. De achterzijde zal hoofdzakelijk als tuin in gebruik zijn geweest. Door 19^e en 20^e eeuwse sloop- en bouwwerkzaamheden zijn archeologische waarden op verschillende plaatsen waarschijnlijk vergraven, echter op twee plaatsen is nog een intacte cultuurlaag aanwezig; aan de noordzijde van het perceel (boorprofielen 1 en 6) en aan de zuidkant van het huidige pand (boorprofiel 4). Mogelijk is ook onder het huidige pand, daar waar geen kelder aanwezig is, de cultuurlaag intact.

- *Indien er (mogelijk) archeologische waarden aanwezig zijn:*

- *Worden deze archeologische waarden verstoord door de voorgenomen bodemingrepen? Zo ja, op welke wijze?*

De aard van de voorgenomen bouwplannen is nog niet goed bekend. Indien de cultuurlaag wordt vergraven voor het aanbrengen van funderingen, kelders, en ondergrondse infrastructuur, bestaat de kans dat archeologische waarden worden aangetast.

- *Welke maatregelen kunnen worden genomen om voldoende rekening te houden met deze archeologische waarden?*

Bij planvorming kan met archeologische waarden rekening worden gehouden door graafwerkzaamheden dieper dan de top van het archeologisch niveau te vermijden. Dit is 80 cm -mv (-37 cm NAP) aan de noordzijde van het perceel (ondiepste niveau van de cultuurlaag, boorprofiel 6) en 150 cm -mv (-122 cm NAP) aan de zuidzijde van het perceel (boorprofiel 4). Als voorzien wordt dat graafwerkzaamheden tot in de cultuurlaag gaan, verdient het aanbeveling de archeologische waarde van het plangebied nader vast te stellen door het aanleggen van proefsleuven.

6 Advies

Bureau voor Archeologie adviseert bij de rekening te houden met archeologische waarden rekening door graafwerkzaamheden dieper dan de top van het archeologisch niveau te vermijden. Dit is 80 cm -mv (-37 cm NAP) aan de noordzijde van het perceel (ondiepste niveau van de cultuurlaag, boorprofiel 6) en 150 cm -mv (-122 cm NAP) ten zuiden van het huidige pand (boorprofiel 4). Als voorzien wordt dat graafwerkzaamheden tot in de cultuurlaag gaan, verdient het aanbeveling de archeologische waarde van het plangebied nader vast te stellen door het aanleggen van proefsleuven.

Dit onderzoek is met de grote zorgvuldigheid uitgevoerd. Het is echter nooit uit te sluiten dat archeologische resten worden aangetroffen bij de graafwerkzaamheden. Eventuele archeologische resten is men verplicht te melden bij de Minister van OCW in overeenstemming met artikel 53 van de Monumentenwet uit 1988. In dit geval wordt aangeraden om contact op te nemen met de gemeente De Ronde Venen.

7 Literatuur

- Akkerman, E.N, en E.W Brouwer. 2007. *Bureauonderzoek archeologie kadeverbetering rondje Waardassacker*. Hoofddorp: Arcadis.
- Akkerman, E.N, en J Kluit. 2009. *Bureauonderzoek archeologie kadeverbetering het Gein fase 4*. Assen: ARCADIS.
- Alterra Wageningen UR. 2012. "BISNederland." *Bodemkaart 1 : 50 000*. <http://www.bodemdata.nl/>.
- ARCHIS - Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed. 2015. "Archis." <http://archis2.archis.nl/archisii/html/index.html>.
- Beeldsnijder. 1575. "Caerte van Noorthollant beghinende van Noortendt, Zuytwards up tot om Leyden toe; voorts streckende Oostwaerts tot om Utrecht weder Noortwärts up in de Zuider Zee met alle sijn steden, dorpen, dijcken, weggen, wateren en vaerten, daer inne begrepen elcx na syne rechte ghelegghet. Titelvariant: Land-caerte ende water caerte van Noort-Hollandt ende West-vrieslandt met d'aenliggende landen Tot Amsterdam, ghedruckt by Herman Allertsz., Koster van die Nieuwkerck. Anno M.D.C.VIII, 1608." Amsterdam: Herman Allertsz. Koster. http://dpc.uba.uva.nl/cgi/i/image/image-idx?sid=5906df9c389ae5212c56be101af234c1;type=boolean;view=reslist;c=carto;;rgn1=carto_ve;q1=Beeldsnijder.
- van Berkel, Gerald. 2006. *Nederlandse plaatsnamen: herkomst en historie*. 3. herziene druk. Utrecht: Spectrum.
- Bernard de Roy. 1743. "Nieuwe kaart van den Lande van Utrecht; eerste uitgave is van 1696." Amsterdam: Johannes Covens en Cornelis Mortier. <http://objects.library.uu.nl/reader/index.php?obj=1874-249182&lan=en#page/98/15/72/98157271597383151294511064783805227493.jpg/mode/1up>.
- Blijdenstijn, Roland. 2007. "Tastbare tijd cultuurhistorische atlas van de provincie Utrecht." Utrecht: Provincie Utrecht.
- De Boer, A., A. Botman, N. De Jonge, J. Dijkstra, en S. van der A. 2010. "De archeologische verwachtings- en beleidsadvieskaart voor de gemeenten Maarssen, Loenen, Abcoude en Breukelen." Heritage Rapport H 032. Amersfoort: ADC Heritage BV.
- Bosch, J.H.A. 2008. "Archeologische Standaard Boorbeschrijvingsmethode versie 1.1: Op basis van de Standaard Boor Beschrijvingsmethode versie 5.2." 2008-U-R0881/A. Deltares-rapport.
- Carasso, Dedalo, en M Carasso-Kok. 1985. *Abcoude en Baambrugge 900 jaar: uit de historie van twee dorpen*. Abcoude: Stichting Historisch Boek Abcoude 900 jaar.
- CCvD. 2013. "Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA) versie 3.3." Centraal College van Deskundigen.
- Cohen, K. M., E. Stouthamer, H.J. Pierik, en A. H. Geurts. 2012. "Digitaal Basisbestand Paleogeografie van de Rijn-Maas Delta." Dept. Physical Geography. Utrecht University. <http://persistent-identifier.nl/?identifier=urn:nbn:nl:ui:13-nqjn-zl>.
- de Mulder, E.F.J. 2003. *De ondergrond van Nederland*. Wolters-Noordhof: Groningen [etc.].
- Dinoloket. "Ondergrondgegevens | DINOloket." <http://www.dinoloket.nl/ondergrondgegevens>.
- Dou, J.J., en St. van Brouckhuijsen. 1647. "Kaart van Rijnland." http://www.rijnland.net/rijnland_0/erfgoed_0/erfgoed_actueel/virtuele_map

- _actueel/gedrukt_amsterdam.
- Feiken, H., T Nales, en R. Timmerman. 2011. "*Dijkverbetering Het Gein. Archeologisch vooronderzoek: een bureau- en inventariserend veldonderzoek (verkennde/karterende vorm).*" RAAP rapport 2407. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau.
- Grifioen, A. 2011. "*Archeologisch bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek (IVO-ND), Amsterdamsestraatweg 38 te Abcoude.*" Hollandia rapport 334. Zaandijk: Hollandia.
- Hakvoort, A. 2011. "*Abcoude Kerkplein 45. Een archeologische begeleiding.*" Hollandia rapport 45. Zaandijk: Hollandia.
- Jansen, H. 2006. "*Archeologisch onderzoek tracé drukriolering Abcoude: Bureauonderzoek.*" Grontmij Archeologische Rapporten 261. Houten: Grontmij Nederland N.V.
- Kadaster. 1811. "*Kadastrale Minuten.*" 1832. <http://watwaswaar.nl/>.
- . 2013. "*BAG-Viewer.*" <http://bagviewer.geodan.nl/index.html>.
- Kadaster, en PDOK. 2014. "*AHN2 - WCS service.*" <http://nationaalgeoregister.nl>.
- Kloosterman, P., S. Molenaar, en M. Rietkerk. 2010. "*Boeren op krek en venen. Een archeologische vindplaatsen- en verwachtingenkaart en een cultuur historische kenmerkenkaart voor de gemeente De Ronde Venen.*" RAAP-rapport 1633. Weesp: RAAP Archeologisch Adviesbureau.
- de Lange, G.W., J.A.M. ten Cate, G.C. Maarleveld, Stichting voor Bodemkartering, en Rijks Geologische Dienst. 1969. "*Geomorfologische kaart van Nederland 1:50.000: Kaartblad nr. 25 Oost (Amsterdam).*" Wageningen: Stichting voor Bodemkartering.
- Molenaar, S. 2006. "*Plangebied Kerkstraat 11a-17d, gemeente Abcoude.*" RAAP rapport 1537. Amsterdam: RAAP Archeologisch Adviesbureau.
- Nederlands Normalisatie Instituut. 1989. *Geotechniek: classificatie van onverharde grondmonsters*. Delft: Nederlands Normalisatie-instituut.
- Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed, en Data Archiving and Networking Services. "*e-depot voor de Nederlandse archeologie.*" <http://www.edna.nl>.
- Rijkswaterstaat Ministerie van Infrastructuur en Milieu. "*Bodemloket.*" <http://www.bodemloket.nl/>.

Figuren

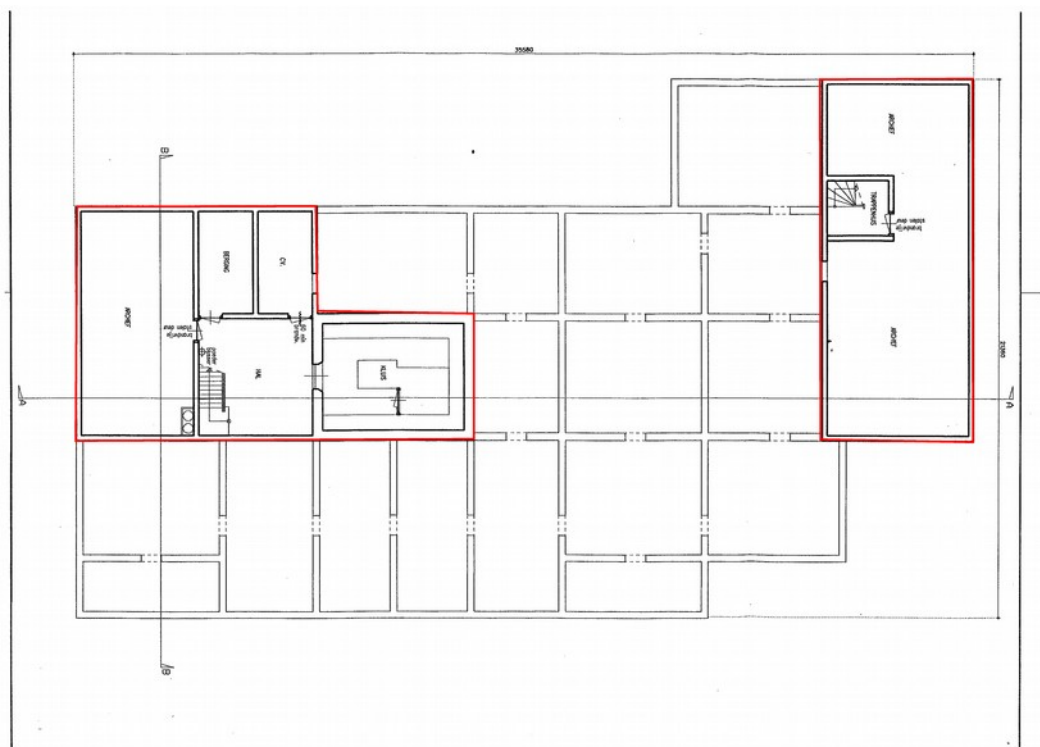
Figuur 3: Luchtfoto.

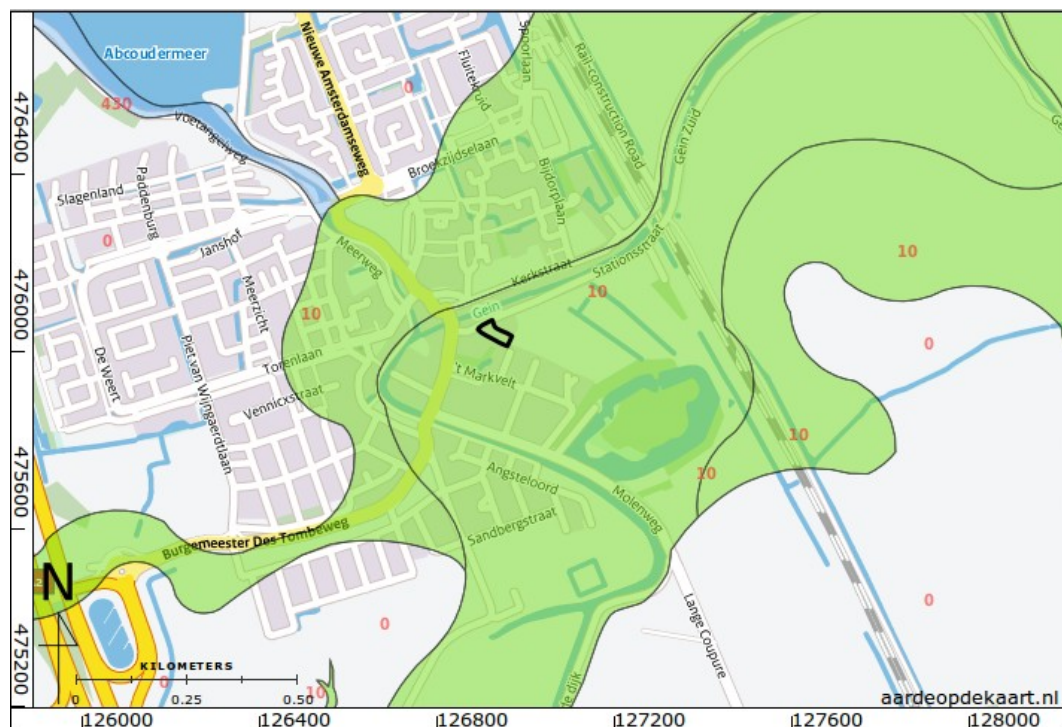
Figuur 4: Foto plangebied.

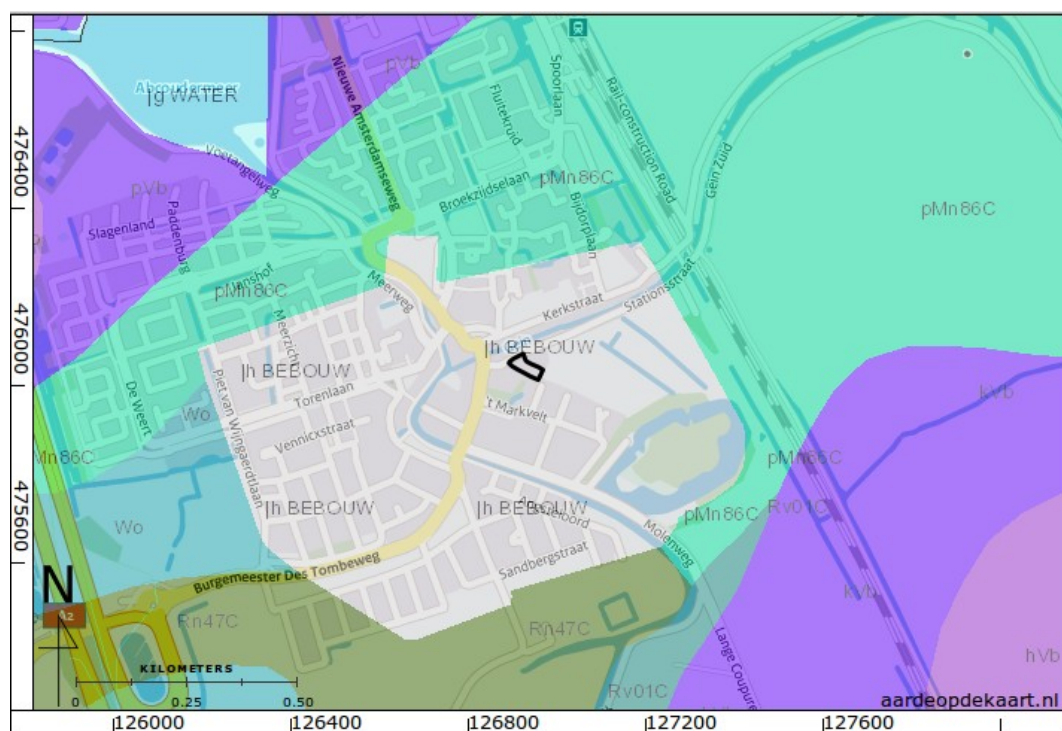
Figuur 5: Achterzijde plangebied.

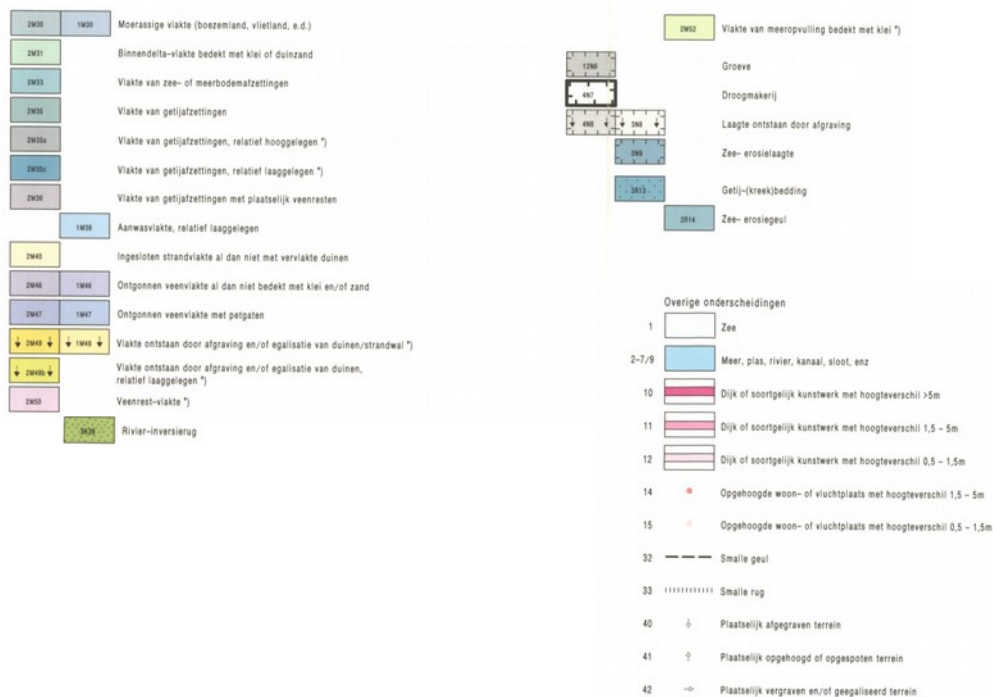
Figuur 6: Plattegrond kelders. Het noorden is links.

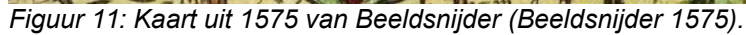
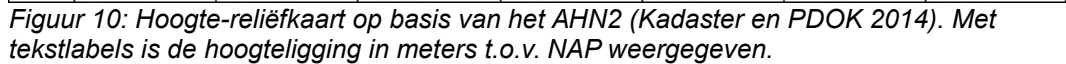
Figuur 7: Beddinggordelkaart (Cohen e.a. 2012). Met de groene kleur wordt de ligging van de Angstel beddinggordel weergegeven.

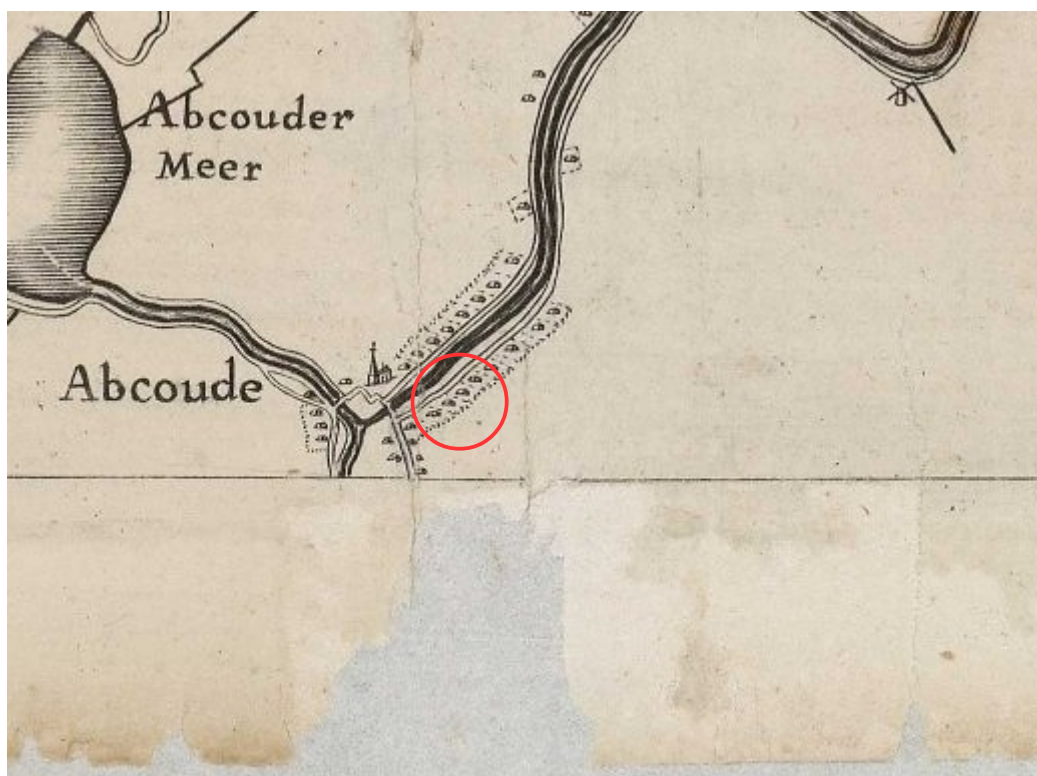

Figuur 8: Bodemkaart (Altera Wageningen UR 2012).

Figuur 9: Geomorfologische kaart (De Lange e.a. 1969).

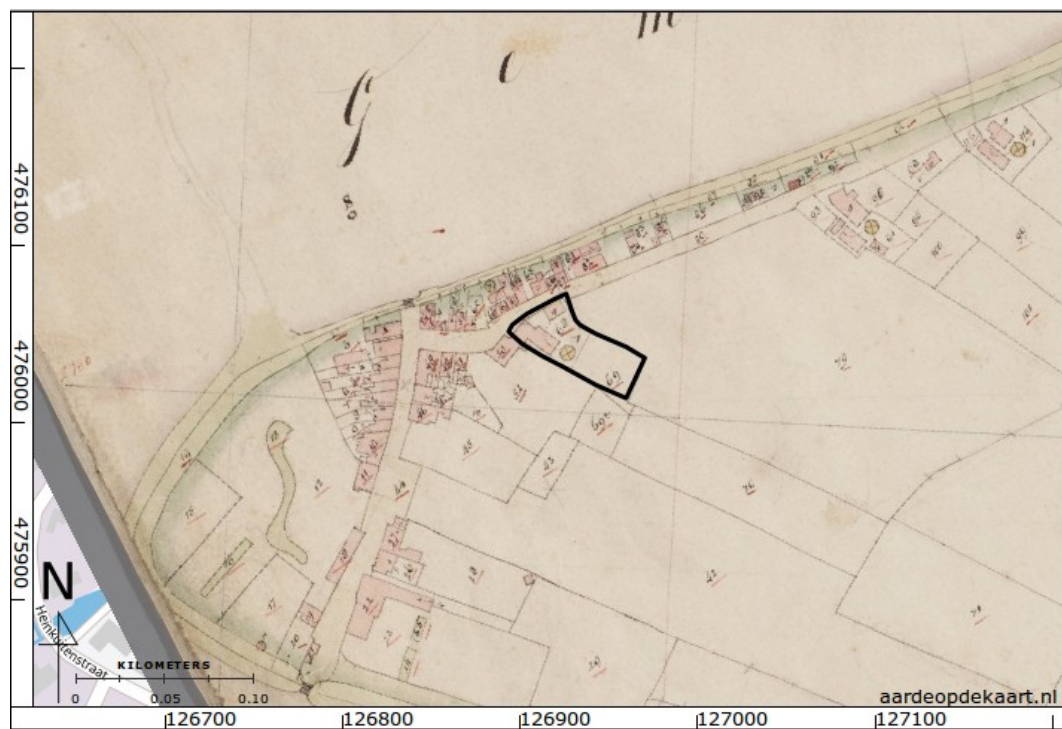

Figuur 12: Kaart uit (Dou en Brouckhuijsen 1647).

Figuur 13: Kaart reproductie 18^e eeuw (Bernard de Roy 1743).

Figuur 14: Kadastrale minuut 1811 - 1832 (Kadaster 1811). Percelen 68 en 69 staan beschreven als 'huis en erf' en als 'huis en erf of bouwland'.

Figuur 15: Bonnekaart 1881.

Figuur 16: Bonnekaart 1920.

Figuur 17: Topografische kaart 1949.

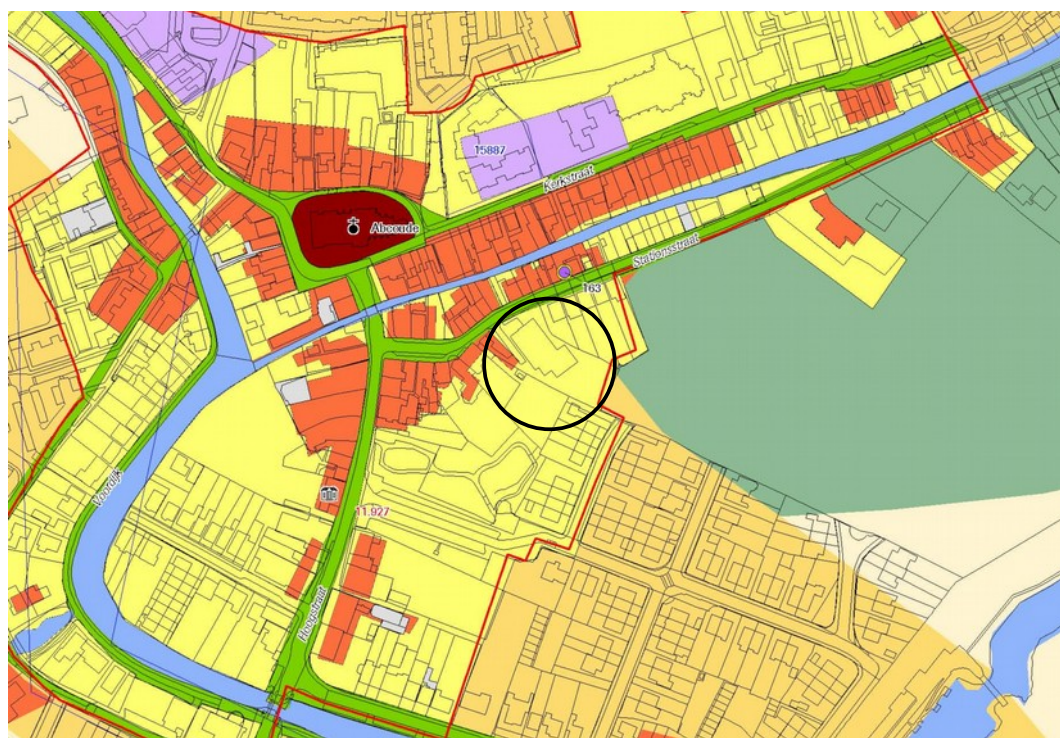
Figuur 18: Foto uit de Stationsweg (nu Stationsstraat) te Abcoude, kijkend naar het plangebied, vermoedelijk 'villa Cincinatti'. Op de achtergrond het nog bestaande pand aan de Stationsstraat (rijksmonument 514637, uit 1870).

Figuur 19: Topografische kaart 1981.

Figuur 20: Archeologische terreinen (rood), onderzoeken (blauw) en waarnemingen (geel) uit ARCHIS (ARCHIS - Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed 2015).

Kaartbijlage 19 bij Heritage-rapport H032

Algemene legenda voor de detailverwachtingskaarten van de historische bewoningskernen

Legenda historische kernen

- Kasteelterrein en kerkplein met kerk uit Vroege Middeleeuwen en jonger, hoge verwachting voor archeologische resten in de ondergrond
- Terreinen, behorend bij kasteelterrein
- Kasteelterrein Late Middeleeuwen, hoge archeologische verwachting voor resten in ondergrond
- Historische lintbebouwing, bebouwing met open achtererven, in de loop van de 18e eeuw bebouwd geraakt
- Wegenpatroon, Middeleeuwen - Nieuwe Tijd
- Achtererven en/of tuinen
- Bebouwd in vanaf 17e eeuw, mogelijk eerder
- Buitenplaatsen van voor 1660
- Buitenplaatsen vanaf 1660

Legenda onderliggende verwachtingskaart

- Lage archeologische verwachting voor alle perioden
 - Middelste archeologische verwachting voor resten vanaf de IJzertijd
 - Hoge archeologische verwachting voor resten vanaf de Vroege IJzertijd
 - Hoge archeologische verwachting voor resten vanaf de Midden IJzertijd
 - Middelste archeologische verwachting voor resten vanaf de Vroege IJzertijd hoog vanaf de Romeinse tijd
 - Ontginningsbasis, ontginningsboerderij, Hoge archeologische verwachting voor resten van bewoning vanaf de Late Middeleeuwen
 - Blokverkaveling, hoge archeologische verwachting voor resten van bewoning vanaf de Vroege/Late Middeleeuwen
 - Water, hoge archeologische verwachting
 - Water
 - Verstoord / zeer lage archeologische verwachting
 - Ontginningsdijk
- TTTTT 3m -NAP dieptelijn van top pleistocene. Ten oosten van deze lijn ligt het pleistocene minder diep.

Bekende waarden

bestaand	verdweden	
		Buithuis
		Kasteel
		Steenfabriek
		Kerk
		Kapel
		Molen
		Glasblazerij

1234 AMK-terrein met monumentnummer

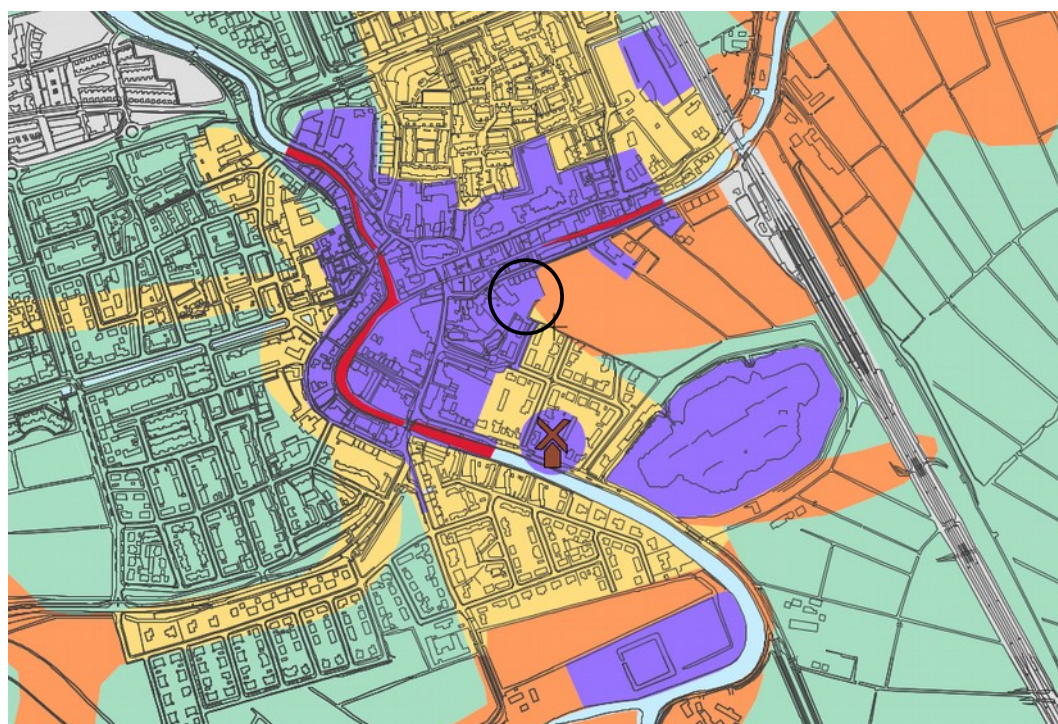
1234 Eerder uitgevoerd onderzoek met onderzoeksnummer

Vindplaatsen

- Paleolithicum
- IJzertijd
- Romeinse tijd
- Vroege Middeleeuwen
- Late Middeleeuwen
- Nieuwe Tijd
- Onbekende datering
- 1 Catalogusnummer

Figuur 21: Verwachtingskaart kern Abcoude (De Boer e.a. 2010).

Archeologisch Waardevol Gebied

- AWG 1
- AWG 2

Archeologisch Waardevol Verwachtingsgebied

- AWV 1
- AWV 2
- AWV 3
- AWV 4
- AWV 5
- AWV 6
- AWV 7

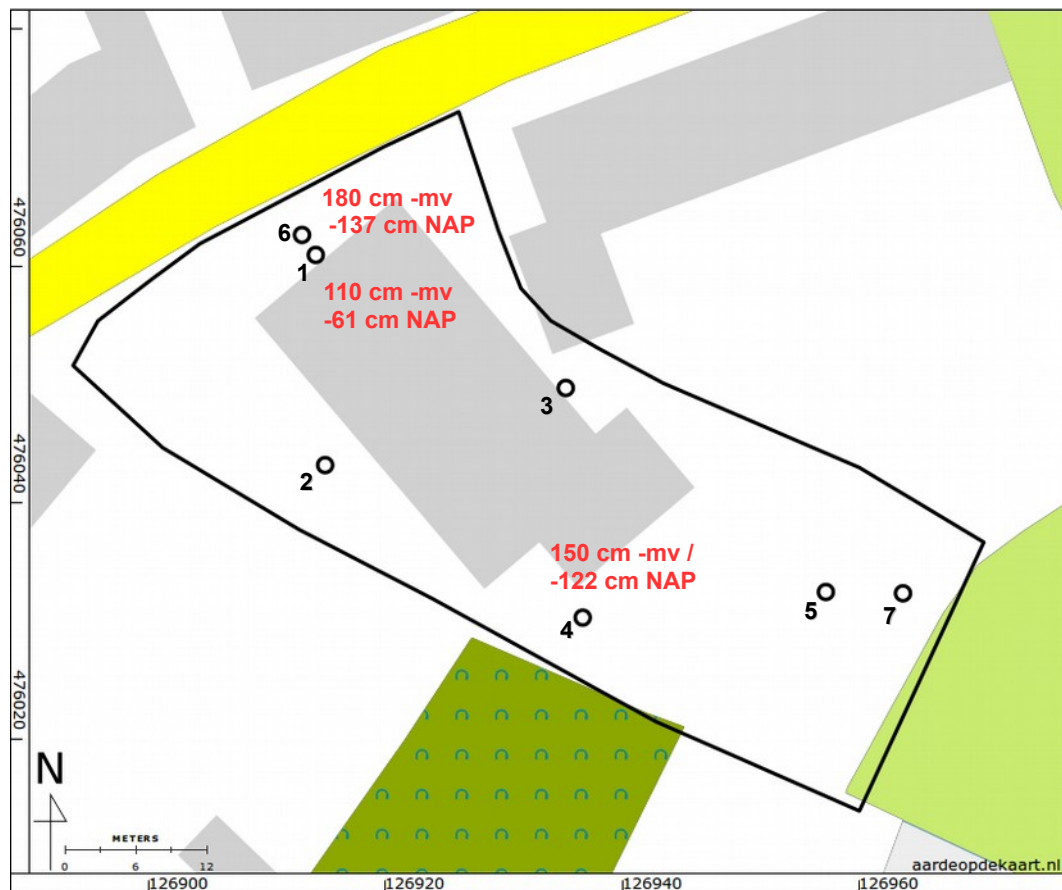
(bij bodemingrepen dieper dan 30 cm –Mv)

geen onderzoeksvrijstelling, monumentenvergunning aanvragen bij de RCE
 onderzoeksvrijstelling plangebieden: tot 50 m²

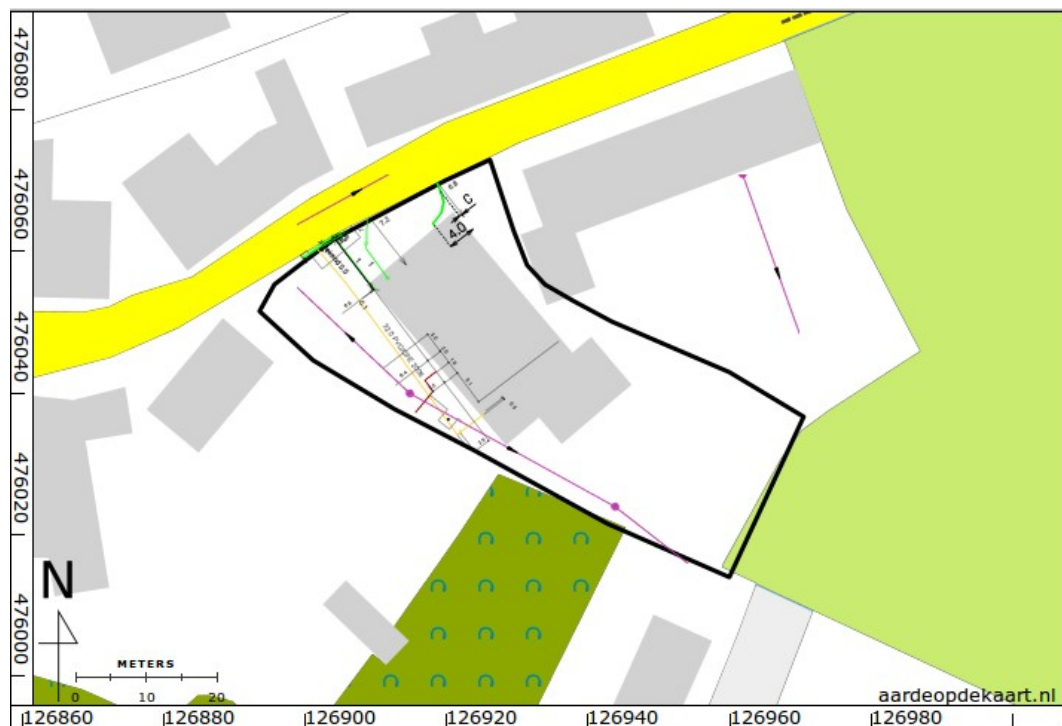
(bij bodemingrepen dieper dan 30 cm –Mv)

onderzoeksvrijstelling plangebieden: tot 100 m²
 onderzoeksvrijstelling plangebieden: tot 200 m²
 onderzoeksvrijstelling plangebieden: tot 500 m²
 onderzoeksvrijstelling plangebieden: tot 1000 m²
 onderzoeksvrijstelling plangebieden: tot 2000 m²
 onderzoeksvrijstelling plangebieden: tot 1 hectare
 onderzoeksvrijstelling plangebieden: tot 2 hectare

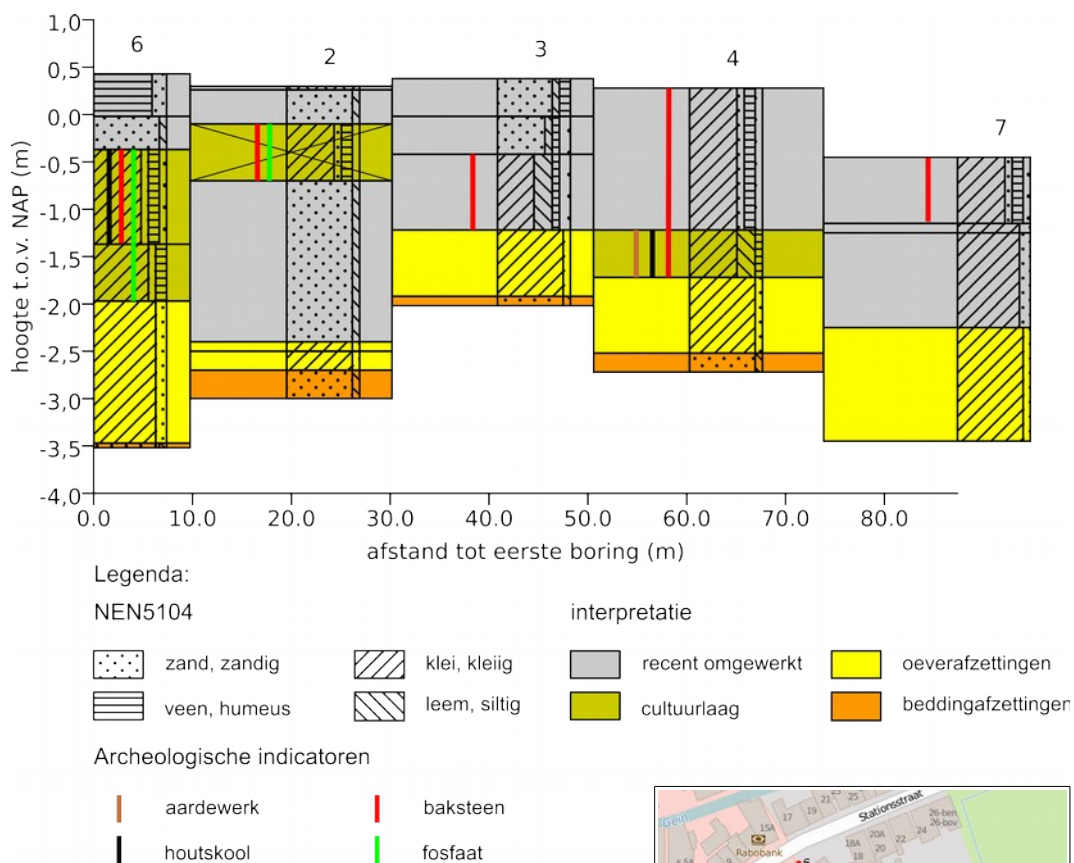
Figuur 22: Beleidskaart van de gemeente (Kloosterman, Molenaar, en Rietkerk 2010).

Figuur 23: Boorpuntenkaart met diepteligging top cultuurlaag (in rood). De cultuurlaag in boorprofiel 2 is waarschijnlijk verplaatst geweest en wordt daarom verder niet beschouwd (zie tekst).

Figuur 24: Kabels en leidingen.

Figuur 25: Schematische doorsnede van noord naar zuid door het plangebied.

Bijlage 1: Boorbeschrijvingen

nr.	grens (cm - mv)		grond	bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvormingen	antropogene bijmengingen	boortype	overig
	boven	onder									
1											
	0	15	veen	sterk zandig			kalkloos			7cm- Edelmanboring;	bouwvoor
	15	80	zand	zwak siltig	matig grof	bruin-grijs	kalkrijk			7cm- Edelmanboring;	opgebrachte grond
	80	110	klei	zwak humeus; matig zandig		donker-bruin-grijs	kalkrijk			7cm- Edelmanboring;	weinig zandbrokjes; opgebrachte grond
	110	250	klei	uiterst siltig; matig humeus		donker-grijs-bruin	kalkrijk	spoor fosfaatvlekken	weinig baksteen; spoor houtschoolspik kels; spoor slakken / sintels	7cm- Edelmanboring;	spoor zandbrokjes; basis scherp; oranje-geel baksteenfragmenten, rode baksteenfragmenten, mortel, spoor grind, stuit op harde laag; omgewerkte grond
	250	251	klei	matig zandig		licht-grijs	kalkrijk			3cm- Guts;	stuit op harde laag;
2											
	0	4	niet beschr even								klinker
	4	40	zand	zwak siltig	matig grof	bruin-grijs	kalkrijk			7cm- Edelmanboring;	opgebrachte grond
	40	100	klei	matig humeus; zwak zandig; zwak grindig		donker-bruin-grijs	kalkrijk	spoor fosfaatvlekken	weinig baksteen	7cm- Edelmanboring;	spoor zandbrokjes; omgewerkte grond
	100	270	zand	zwak siltig	matig grof	licht-bruin	kalkrijk			7cm- Edelmanboring;	basis scherp; schoon zand; opgebrachte grond
	270	280	klei	zwak zandig		bruin-grijs	kalkrijk			3cm- Guts;	

nr.	grens (cm - mv)		grond	bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvormingen	antropogene bijmenging- en	boortype	overig
	boven	onder									
3	280	300	klei	zwak zandig		grijs	kalkrijk			3cm- Guts;	zandlagen
	300	330	zand	zwak siltig	matig fijn	grijs	kalkrijk			3cm- Guts;	
	0	40	zand	zwak siltig; matig humeus	matig fijn	donker-grijs	kalkrijk			7cm- Edelmanboring;	bouwvoor
	40	80	zand	zwak siltig; matig grindig; zwak humeus	matig fijn	donker-grijs	kalkrijk			7cm- Edelmanboring;	omgewerkte grond
	80	160	klei	zwak humeus; uiterst siltig; matig grindig		donker-grijs	kalkrijk		weinig baksteen	7cm- Edelmanboring;	pijpensteel op 160, ijzerdraad op 120, boomwortel, losse structuur; omgewerkte grond
4	160	230	klei	zwak zandig		bruin-grijs	kalkrijk	spoor roestvlekken		3cm- Guts;	zandlagen
	230	240	zand	zwak siltig	matig fijn	bruin-grijs	kalkrijk			3cm- Guts;	
	0	150	klei	matig humeus; zwak zandig; zwak grindig		donker-bruin-grijs	kalkrijk		spoor baksteen	7cm- Edelmanboring;	mortel; omgewerkte grond
	150	200	klei	uiterst siltig; zwak humeus		groen-grijs	kalkrijk		spoor baksteen; veel houtskool- brokken; spoor aardewerk- fragmenten	7cm- Edelmanboring;	aardewerk fragment roodbakkend tweezijdig geglazuurd, houtskool laag; omgewerkte grond
	200	280	klei	zwak zandig		bruin-grijs	kalkrijk			3cm- Guts;	zandlagen
5	180	300	zand	zwak siltig	matig fijn	bruin-grijs	kalkrijk			3cm- Guts;	

nr.	grens (cm - mv)		grond	bijmenging	mediaan	kleur	kalk	nieuwvormingen	antropogene bijmenging- en	boortype	overig
	boven	onder									
	0	50	niet beschr even								grind, stenen, stuit op harde laag, mogelijk beton
6											
	0	45	veen	sterk zandig		zwart	kalkloos			7cm- Edelmanboring;	basis scherp; bouwvoor, tuinaarde
	45	80	zand	zwak siltig	matig grof	bruin-grijs	kalkrijk			7cm- Edelmanboring;	opgebrachte grond
	80	180	klei	matig humeus; zwak zandig; zwak grindig		donker-grijs-bruin	kalkrijk	spoor fosfaatvlekken	spoor baksteen; spoor houtskoolbro- kken	7cm- Edelmanboring;	spoor zandbrokjes; omgewerkte grond
	180	240	klei	zwak zandig; matig humeus		donker-grijs-bruin	kalkrijk	spoor fosfaatvlekken		3cm- Guts;	basis scherp; omgewerkte structuur; omgewerkte grond
	240	390	klei	matig zandig		licht-grijs	kalkrijk			3cm- Guts;	
	390	395	zand	zwak siltig	matig fijn	grijs	kalkrijk			3cm- Guts;	
7											
	0	70	klei	matig humeus; zwak zandig; zwak grindig		donker-bruin-grijs	kalkrijk		spoor baksteen	7cm- Edelmanboring;	wortels; omgewerkte grond; spoor plantenresten
	70	80	klei	matig zandig		bruin-grijs	kalkrijk			7cm- Edelmanboring;	veel mortel, fragment hard rood baksel, mogelijk bouw materiaal
	80	180	klei	matig zandig		grijs-bruin	kalkrijk	spoor roestvlekken		7cm- Edelmanboring;	losse structuur, droog, wortels; omgewerkte grond
	180	300	klei	zwak zandig		grijs	kalkrijk			3cm- Guts;	

Coördinaten van de boringen:

nr.	X (m RD)	Y (m RD)	Z (cm NAP)
1	126914	476061	49
2	126915	476043	30
3	126935	476050	38
4	126937	476030	28
5	126957	476033	-34
6	126913	476063	43
7	126964	476032	-45